

АКТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ РІВНЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Сугак Т. О., здобувач
Вищий навчальний заклад
«Університет економіки та права «КРОК»

Враховуючи дуалістичну природу категорії економічної безпеки, а саме, статичність, що характеризується досягнутим рівнем стану економічної безпеки підприємства та динамічність, що визначається як результат здійснення процесів із забезпечення досягнутого стану захищеності, нагальним є завдання з розробки актуальної моделі оцінювання рівня економічної безпеки.

Аналіз наукових публікацій останніх років показує, що лідируючі позиції в оцінці стану системи економічної безпеки базуються на методиках фінансової діагностики, застосовуючи індексний або індикативний підхід. В якості індикаторів економічної безпеки виступають різні групи показників, що характеризують специфічні аспекти соціально-економічної безпеки, при цьому для кожного показника встановлене порогове значення.

Проте, системність та багатоваріантність категорії економічної безпеки, визначається не лише кількісними, але і якісними показниками, тому використання для оцінювання її рівня однієї з методик фінансової діагностики не є об'єктивним.

Розв'язання цієї проблеми забезпечує збалансована система показників (The Balanced Scorecard, BSC). Збалансована Система Показників розроблена професорами Гарвардського університету Робертом Капланом та Девідом Нортоном є найбільш ефективною та широко використовуваною в усьому світі комерційними, державними, промисловими та некомерційними компаніями концепцією реалізації стратегії компанії завдяки її декомпозиції на рівень операційного управління контролю на основі Ключових Показників Ефективності (Key Performance Indicators, KPI).

Дослідники стверджують, що діяльність компанії необхідно одночасно розглядати за чотирма основними напрямками: фінансові результати, стосунки з клієнтами, внутрішні бізнес-процеси, персонал і здатність до розвитку.

Застосування такого підходу до практики управління (та відповідно й системи економічної безпеки) провідних закордонних компаній показав, що Збалансована Система Показників – не тільки система, спрямована на підвищення операційної ефективності (покращання якості продукції, зменшення часу обробки замовлення, тривалості виробничого циклу, зниження вартості тощо), а й інструмент управління стратегією. Вона трансформує місію і загальну стратегію організації у систему взаємозв'язаних показників.

Дослідженню такого методичного підходу, в основу якого покладено методику оцінювання, що ґрунтується на принципах стратегічного управлінського обліку – системі збалансованих ключових показників присвячені праці таких вчених, як: Л. В. Гнилицька [1], А. А. Садеков та Т. Б. Хлевицька [2], Л. С. Стригуль та О. В. Кириченко. Дослідники, використовуючи принципи збалансованої системи показників, в різний спосіб інтерпретують своє бачення оцінки рівня економічної безпеки.

Спираючись на посилання в економічній літературі, вважаємо, що для обґрунтованого вибору системи економічних показників слід керуватись загальним баченням стратегії безперервного функціонування та розвитку підприємства в найближчій перспективі. В запропонованому підході оцінки рівня економічної безпеки поєднуються елементи традиційних та альтернативних методик діагностики рівня економічної безпеки, а саме:

- 1) метод експертних оцінок, який є обов'язковими для оцінки не фінансових показників;
- 2) застосування концепції збалансованої системи показників при розробці методики оцінювання;
- 3) застосування елементів методики протидії банкрутства;
- 4) визначення індикаторів економічної безпеки за кожним напрямком (перспективою) на підґрунті співвідношень значень індикаторів: фактичних та

нормативних (прогнозних) часткових показників та визначення їх відповідності еталонним значенням за допомогою бальних оцінок;

5) для кожної із складових рівнів економічної безпеки визначається їх значущість за допомогою експертних оцінок;

б) здійснюється остаточна оцінка рівня економічної безпеки шляхом розрахунку комплексного узагальненого інтегрованого показника.

Висновки

Запропонований підхід до оцінювання стану системи економічної безпеки надасть можливість прогнозувати значущі події в діяльності підприємства, забезпечить узгодженість внутрішніх і зовнішніх факторів впливу, зв'язок фінансових та не фінансових показників при розробці критеріїв для оцінки рівня економічної безпеки. Даний підхід не привносить значних додаткових витрат для забезпечення системи економічної безпеки, оскільки використовуються інформаційні джерела корпоративної інформаційної системи. Окрім того, для виконання завдань з оцінки рівня економічної безпеки підприємства можуть бути задіяні обізнані в обліку та фінансах фахівці, які б на рівні менеджерів здійснювали оперативну, тактичну та стратегічну обробку інформації для оцінки рівня економічної безпеки.

Список використаної літератури:

1. Гнилицька Л. В. Формування сучасних науково-методичних підходів до оцінювання стану економічної безпеки суб'єктів господарювання / Л.В.Гнилицька // Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – № 6. – С. 3-10.

2. А. А. Сєдаков, Т. Б. Хлевицька. Конкурентоспроможність та економічна безпека торговельного підприємства: оцінка взаємовпливу // Теоретичні та прикладні питання економіки. Випуск 24. – С.148-15. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2011_24/Zb24_18.pdf.